

CHARLIE GROEN

Geen AI maar EA

Ik heb niks met AI, dacht ik. Ik kon me onmogelijk voorstellen dat een machine iets produceert dat baanbrekend innovatief is. Laat staan iets wat ik mooi en creatief vind. Quotes als “GPT-3 was een kleuter, GPT-4 een slimme scholier en GPT-5 zal redeneren op PhD-niveau” (CTO Open-AI), lijken mij mooie praatjes om investeerders mee te lokken.

Toch twijfelde ik na het lezen van *I Am Code*, een dichtbundel van code-davinci-002, het onpolitiek correcte broertje van ChatGPT. Tot mijn verrassing raakten de gedichten me diep. Als een AI kunst kan produceren, dan kan je er wellicht ook wereldproblemen mee oplossen. De ervaring blies nieuw leven in een AI-toekomstdroom waarin alle mensen de tijd hebben om zich breder te ontwikkelen. Econoom John M. Keynes pleitte begin twintigste eeuw al voor een *shift* van een leven gefocust op werk, naar meer tijd om te onderzoeken wat het betekent om goed te leven. Mijn twijfel was echter van korte duur.

Generatieve AI blijkt naast schadelijke bias, privacy- en copyrightscheiding behoorlijk donkere kanten te hebben. De documentaire *Stolen AI* onthult dat de systemen massa's onderbetaalde arbeiders nodig hebben om hun antwoorden te kunnen formuleren. Deze *ghost workers* moeten dag in dag uit enorme datasets opschonen, zoals het filteren van allerlei (onethische) beelden, om onze AI-systemen te trainen. Dat gebeurt onder meer onder de paraplu van Amazons *crowdsourcing*platform *Mechanical Turk*. Vernoemd naar de achttiende eeuwse hoax van een schaakmachine, die in werkelijkheid werd bediend door een verborgen mens. Die zogenaamd razendsnelle ontwikkeling van AI gaat blijkbaar niet zonder te beduvelen of uit te buiten.

Mijn resterende hoop vervliegt steeds sneller, als ik bedenkt dat er achter elke innovatie een negatieve impact schuilgaat. Dacht je goed bezig te zijn door elektrisch te rijden? Het noodzakelijke kobalt wordt onder erbarmelijke omstandigheden gemijnd in Congo. Je kleding recyclen? Die belandt ver weg op kledingbergen, waar giftige stoffen vrijkomen terwijl ze de lokale textielindustrie ondermijnen. Avocado in je salade? De hoge vraag uit het Westen naar de vrucht verbruikt veel schaars water en land, wat zorgt voor gewelddadige conflicten. Kortom: als we niet uitkijken, zitten we op een glijdende

schaal richting totale morele uitputting. Een staat van zijn waarin je belandt, wanneer je te vaak je gedrag niet kon laten rijmen met je waarden.

Waar is het medicijn tegen die morele uitputting? Waar zijn de keuzes zonder nevenschade? Is er nog hoop? Jazeker. Door minder datasets van techreuzen te vullen en in plaats daarvan ons meer te richten op elkaar. Dat doe je met Effectief Altruïsme (EA): een beweging om zo effectief mogelijk andere mensen helpen. Binnen het EA-denken zijn er genoeg manieren om duurzame keuzes te maken zonder nevenschade. Geef dus meer (financiële) steun en energie aan mantelzorg, buurtwerk, of stap achter de tap bij de lokale sportvereniging. De mens moet zich meer effectief altruïstisch opstellen, want AI gaat het sowieso niet doen. We leven in een wereld vol tegenstrijdigheden, maar met bewuste keuzes en een ethisch kompas kunnen we het leefbaar houden. Zo blijven we zoeken naar wat het betekent om goed te leven. ←

Charlie G. Groen is praktisch filosoof met een specialisatie in inclusiviteit, strategie en verbindend leiderschap. Per 1 september 2024 werkt zij als expert ethics & awareness bij ABN Amro. Eerder studeerde zij filosofie aan de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden. Charlie is ook actief binnen de NBA-faculty Ethiek, Cultuur en Gedrag en is host van de BusySeasonTalks.